

Τῆ ἀγία καὶ Μεγάλη Κυριακῇ τοῦ Πάσχα

Τῆ ἀγία καὶ μεγάλη Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, αὐτὴν τὴν ζωηφόρον Ἀνάστασιν ἐορτάζομεν τοῦ Κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τυπικαὶ διατάξεις τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν

Εἰς τὴν παννυχίδα

Περὶ ὥραν ε΄ τῆς νυκτός, ἐξακολουθοῦσης τῆς ἀναγνώσεως εἰς τὰς Πράξεις τῶν ἀποστόλων, ἄπτει ὁ κανδηλάπτης πάσας τὰς κανδήλας τοῦ ναοῦ· καὶ ἐξερχόμενος κρούει τὸ σήμαντρον (ἐν ταῖς ἐνορίαις τοὺς κώδωνες)· καὶ ἴσταται ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἀνάγνωσιν· εἶτα ἀρχόμεθα τῆς παννυχίδος, ὡς ἔπεται: βαλῶν ὁ ἱερεὺς τὴν συνήθη τῶ προεστῶτι μετάνοιαν, φορεῖ ἐπιτραχήλιον καὶ στὰς πρὸ τῶν ἀγίων θυρῶν ποιεῖ εὐλογητὸν λέγων· *Εὐλογητὸς ὁ Θεός...Ὁ προεστὼς τὸ· Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι. Βασιλεῦ οὐράνιε...Ὁ ἀναγνώστης· Τρισάγιον...Παναγία Τριάς...Πάτερ ἡμῶν...Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι σοῦ ἐστίν. Ὁ ἀναγνώστης· Κύριε ἐλέησον ιβ΄. Δόξα καὶ νῦν. Δεῦτε προσκυνήσωμεν...γ΄ καὶ τὸν ν΄ φαλμὸν χῦμα. Εἶτα ψάλλομεν τὸν κανόνα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου· Κύματι θαλάσσης...μετὰ τῶν εἰρμῶν εἰς ιδ΄ τροπάρια, ἥτοι τοὺς εἰρμούς ἀνὰ δύο, καὶ τὰ τροπάρια μετὰ τοῦ στίχου· Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι, εἰς ιβ΄ τροπάρια, εἰς δὲ τὰ δύο τελευταῖα λέγομεν τὸ· Δόξα...καὶ τὸ· Καὶ νῦν...Καὶ μεθ' ἕκαστην ᾠδὴν, ψάλλομεν αὐθις τὸν εἰρμὸν αὐτῆς ὡς καταβασίαν. Μετὰ τὴν καταβασίαν τῆς γ΄ ᾠδῆς, ψάλλει ὁ δεξιὸς χορὸς ἅπαξ τὸ κάθισμα· *Τὸν τάφον σου Σωτήρ...* Μεθ' ὃ ψάλλομεν τὰς ἐτέρας γ΄ ᾠδάς. Μετὰ τὴν καταβασίαν τῆς ἕκτης ᾠδῆς, εὐθὺς χῦμα τὸ κοντάκιον· *Τὴν ἄβυσσον ὁ κλείσας...* καὶ ὁ οἶκος· *Ὁ συνεχῶν τὰ πάντα...* Καὶ μετ' αὐτὸν ψάλλομεν τὴν ζ΄ καὶ τὴν η΄ ᾠδὴν καὶ τὴν καταβασίαν αὐτῆς. Ψαλλομένης δὲ τῆς δ΄ ᾠδῆς τοῦ κανόνος λαμβάνουσιν ὡς ἔθος καιρὸς ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος καὶ λαμπροφοροῦσιν ἅπασαν τὴν ἱερατικὴν αὐτῶν στολὴν, καὶ εἶτα ἀνοίγουσι τὴν ὡραίαν πύλην καὶ ἴστανται πρὸ τῆς ἀγίας Τραπέζης. Συμπληρωθείσης δὲ τῆς θ΄ ᾠδῆς τοῦ κανόνος, λέγει ὁ διάκονος*

ἐνδὸν τοῦ βήματος τὸ· *Τρισάγιον...Παναγία Τριάς...Πάτερ ἡμῶν...καὶ ὁ ἱερεὺς*· Ὅτι σοῦ ἐστίν...μεθ' ὃ ψάλλει ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ διακόνου τὸ ἀπολυτίκιον· Ὅτε κατῆλθες πρὸς τὸν θάνατον...Μετὰ δὲ τοῦτο λέγει ὁ ἱερεὺς τὴν ἐκτενῆ· *Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός...καὶ ἐκφωνεῖ*· Ὅτι ἐλεήμων...Εἶτα λέγει· *Δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡ ἐλπίς ἡμῶν δόξα σοι*. Ὁ ἀναγνώστης· *Δόξα...καὶ νῦν...Κύριε ἐλέησον γ', Εὐλόγησον*. Καὶ ἀνοίξας ὁ ἱερεὺς τὰ βημόθυρα ποιεῖ ἀπόλυσιν μικρὰν λέγων· *Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...κτλ. καὶ εἶτα τὸ· Δι' εὐχῶν...Εἶτα ἐπισυνάπτεται ὁ ὄρθρος τοῦ Πάσχα ὡς ἔπεται.*

Ἐν τῷ Ὄρθρῳ

Ψαλλομένης τῆς παννυχίδος διανέμει ὁ ἐκκλησιάρχης τοῖς ἀδελφοῖς τὰ κηρία. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς παννυχίδος, ὁ ἱερεὺς ἀναπτῶν λαμπάδα αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸ τῆς ἀγίας Τραπέζης ἀκοιμήτου κανδήλας, ἐρχεται πρὸ τῶν ἀγίων πυλῶν, καὶ ἐκεῖσε ἰστάμενος προσκαλεῖ τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα ἀναψωσι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ψάλλων εἰς ἤχον πλ.α' τὸ· *Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός, καὶ δοξάσατε Χριστὸν τὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν*. Ἐπαναλαμβάνουσι δὲ τοῦτο οἱ χοροὶ πολλάκις ἐναλλάξ, μέχρις οὗ πάντες ἀναψωσι τὰς λαμπάδας αὐτῶν. Εἶτα, λαβόντων, τοῦ μὲν ἱερέως τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τοῦ δὲ διακόνου θυμιατήριον, καὶ λαμπάδων προπορευομένων αὐτῶν, ἀπερχόμεθα πάντες εἰς τὸν νάρθηκα, κρατοῦντες τὰς λαμπάδας ἠννημένας. Ἐξερχομένων δέ, ψάλλει ὁ ἱερεὺς τὸ· *Τὴν ἀνάστασίν σου Χριστὲ Σωτήρ...ὅπερ ἐπαναλαμβάνουσιν καὶ οἱ χοροί, μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὸν νάρθηκα*. Καὶ ἐν μὲν τῷ ναῷ ἐναπομείνας μόνος ὁ κανδηλάπτης, ἅπτει τὰ κηρία πάντα καὶ τὰς κανδήλας· καὶ ποιήσας πυρεῖον καὶ βαλῶν εἰς αὐτὸ θυμίαμα πολὺ, τίθησιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ. Ἐν δὲ τῷ νάρθηκι, προευτρεπισμένου ὄντος τετραποδίου ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, οὐσῶν κεκλεισμένων, ἀποτίθησιν ὁ ἱερεὺς ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Καὶ εὐθύς ὁ διάκονος ἐκφωνεῖ· *Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι ἡμᾶς...καὶ ὁ ἱερεὺς ἀναγινώσκει τὸ β' ἐωθινὸν Εὐαγγέλιον Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου...καὶ ὁ χορὸς*· *Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι*. Μετὰ ταῦτα ὁ ἱερεὺς

λαβών εἰς χεῖρας τὸ θυμιατήριον, καὶ θυμιῶν πρὸ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, λέγει· *Δόξα τῇ ἁγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, πάντοτε, νῦν καὶ αἰεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἡμῶν ἀποκρινομένων τὸ Ἀμήν, ἄρχεται μεγαλοφώνως ψάλλον τὸ τροπάριον Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...* Τότε πάντα τὰ σήμαντρα καὶ οἱ κώδωνες σημαίνουσι πάντα ὅμου. Λέγεται δὲ τοῦτο τρις ὑπὸ τοῦ ἱερέως, καὶ τρις ὑπὸ τῶν χορῶν ἄνευ στίχων. Εἴθ' οὕτω ὁ ἱερεὺς θυμιῶν συνάμα ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ λέγει καὶ τοὺς δ' στίχους· *Ἀναστασθήτω ὁ Θεός...* καὶ τοὺς λοιπούς, ὡς καὶ τὸ *Δόξα...* καὶ τὸ *Καὶ νῦν...* καθ' ἕκαστον δὲ στίχον ὡς καὶ μετὰ τὸ *Δόξα...* καὶ τὸ *Καὶ νῦν...* ψάλλεται ὁμοίως ὑπὸ τῶν χορῶν τὸ αὐτὸ τροπάριον· *Χριστὸς ἀνέστη...* Εἶτα πάλι ὁ ἱερεὺς γεγονωτέρα φωνῇ *Χριστὸς ἀνέστη...* ὁ δὲ διάκονος ποιεῖ συναπτὴν μεγάλην· μεθ' ἣν ἐκφωνεῖ ὁ ἱερεὺς· *Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις...* Καὶ ἀνοιχθειῶν τῶν πυλῶν, εἰσοδεύει ὅ,τε ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος προπορευομένων πάλιν τῶν λαμπάδων. Ὁ δὲ προεστῶς ἐφεπόμενος μετὰ τῶν ἀδελφῶν, ἄρχεται τοῦ κανόνος τοῦ Πάσχα· *Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί...* Ψάλλονται οἱ μὲν εἰρμοὶ ἀνὰ δύο ἄνευ στίχου, τὰ δὲ τροπάρια εἰς ἰβ' μετὰ τοῦ στίχου· *Δόξα τῇ ἁγίᾳ ἀναστάσει σου Κύριε,* εἰς δὲ τὰ δύο τελευταῖα τὸ *Δόξα...* καὶ τὸ *Καὶ νῦν...* Καὶ μεθ' ἑκάστην ᾠδὴν αὐθις ὁ εἶρμος αὐτῆς ὡς καταβασία, μεθ' ἣν τὸ *Χριστὸς ἀνέστη...* γ' καὶ τὸ *Ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς...* ἅπαξ ἀμφότερα εἰς ἥχον α'. Εἶτα συναπτὴ μικρὰ ἐνδοθὲν τοῦ βήματος καὶ ἐκφώνησις. Γίνεται δὲ ἐν ἐκάστη ᾠδῇ ἢ συναπτὴ αὕτη ἔσωθεν τοῦ βήματος καὶ μετ' αὐτὴν ἐκφώνησις, ἐν μὲν τῇ α' ᾠδῇ· *Ὅτι σὸν τὸ κράτος...*, ἐν μὲν τῇ γ' ᾠδῇ· *Ὅτι σὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν...*, ἐν τῇ δ' ᾠδῇ· *Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος...*, ἐν τῇ ε' ᾠδῇ· *Ὅτι ἡγίασται...*, ἐν τῇ ἕκτη ᾠδῇ· *Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεύς...*, ἐν τῇ ζ' ᾠδῇ· *Εἶη τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου...*, ἐν τῇ η' ᾠδῇ· *Ὅτι ἠυλόγηται...* καὶ μετὰ τὴν θ' ᾠδὴν· *Ὅτι σὲ αἰνοῦσι...* Καὶ ἐν μὲν τῇ ἐνάρξει τοῦ κανόνος θυμιᾶ ὁ ἱερεὺς τὸν ναὸν κατὰ τὴν τάξιν. Ἀπὸ γ' ᾠδῆς ἢ ὑπακοῆ· *Προλαβοῦσαι τὸν ὄρθρον...* χῦμα. Ἀφ' ἕκτης, τὸ κοντάκιον· *Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατηλθες...* καὶ ὁ οἶκος· *Τὸν πρὸ ἡλίου ἥλιον...* Συναξάριον τοῦ Μηναίου, εἶτα τοῦ Πεντηκοσταρίου καὶ εὐθὺς τὸ *Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι...*

γ', Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ τάφου...γ', χῦμα. Εἶτα τὰς λοιπὰς ὠδὰς τοῦ κανόνος. Ἐν τῇ ἡ ἀντὶ τοῦ Δόξα...λέγομεν· *Εὐλογοῦμεν Πατέρα...* καὶ εἰς τὸ τελευταῖον τὸ· *Καὶ νῦν...μεθ' ὃ τὸ Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν...ἡ καταβασία· Αὕτη ἡ κλητὴ...τὸ Χριστὸς ἀνέστη...γ', τὸ Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς...ἅπαξ, ἡ μικρὰ συναπτὴ καὶ ἡ ἐκφώνησις.* Μετ' αὐτὴν δὲ λέγει ὁ διάκονος· *Τὴν Θεοτόκον καὶ μητέρα τοῦ φωτός...καὶ ψάλλομεν τὴν θ' ὠδὴν μετὰ τῶν μεγαλυνοῦντων αὐτῆς.* Εἶτα· *Ὁ Ἄγγελος ἐβόα...καὶ ἡ καταβασία· Φωτίζου φωτίζου...τὸ Χριστὸς ἀνέστη...γ', Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς...ἡ συναπτὴ καὶ ἡ ἐκφώνησις.* Εἶτα τὸ ἑξαποστειλάριον· *Σαρκὶ ὑπνώσας ὡς θνητός...ἐκ τρίτου.* Μεθ' ὃ οἱ αἶνοι οὕτω: ψάλλει ὁ δεξιὸς χορὸς τὸ *Πᾶσα πνοή...καὶ ὁ ἀριστερὸς χορὸς τὸ Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ...οἱ δὲ λοιποὶ στίχοι ἀπὸ τοῦ Αἰνεῖτε αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη... καταλιμπάνονται.* Καὶ ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ στίχου· *Αἰνεῖται αὐτὸν ἐπιταῖς δυναστείαις αὐτοῦ...ψάλλοντες μεθ' ἑνα ἕκαστον τῶν τεσσάρων τελευταίων στίχων ἀνὰ ἓν ἀναστάσιμον στιχηρὸν ἐκ τῶν τεσσάρων ἀναστασίμων τοῦ α' ἤχου· Ὑμνοῦμέν σου Χριστέ...Ὁ σταυρὸν ὑπομείνας...Ὁ τὸν Ἄδην σκυλεύσας...Τὴν θεοπρεπῆ σοῦ συγκατάβασιν...Εἶτα τὰ δ' στιχηρὰ τοῦ Πάσχα· Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον...Δεῦτε ἀπὸ θέας Γυναῖκες...Αἱ Μυροφόροι γυναῖκες...Πάσχα τὸ τερπνόν...Δόξα...καὶ νῦν Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν λαοί...Εἶτα τὸ Χριστὸς ἀνέστη...ἐκ τρίτου, καὶ ψάλλομεν τοῦτο πολλάκις, ἄχρις οὗ οἱ ἀδελφοὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους· ὁ δὲ ἀσπασμὸς γίνεται οὕτω: λαμβάνει ὁ ἱερεὺς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ ἵσταται πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἁγίου βήματος· ὁ δὲ καθηγούμενος (ἐν ταῖς ἱεραῖς μοναῖς) ἐλθὼν, καὶ ἀσπασάμενος τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ τὸν ἱερέα, λαμβάνει αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ ἵσταται ἐκ δεξιῶν τοῦ ἱερέως (ἐν ταῖς ἐνορίαις, τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον τίθεται εἰς προευτρεπισμένον τετραπόδιον). Εἶτα οἱ ἀδελφοὶ πάντες, κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν, ἀσπάζονται πρῶτον τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, εἶτα τὸν ἱερέα, καὶ τὸν καθηγούμενον, καὶ ἵστανται κακεῖνοι ἔνθα ἂν τύχῃσι καὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους. Μετὰ γοῦν τὸν ἀσπασμὸν ἀναγινώσκειται ὁ κατηχητικὸς λόγος τοῦ Χρυσοστόμου, παρὰ τοῦ ἡγουμένου ἢ τοῦ ἐκκλησιαρχοῦ· οὐ καθήμεθα δὲ εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάγνωσιν, ἀλλ' ἱστάμενοι ἐ-*

πακροώμεθα πάντες. Λέγει οὖν ὁ ἡγούμενος (ἐν ταῖς ἐνορίαις ὁ προεστώς): Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγος Κατηχητικὸς εἰς τὴν ἀγίαν καὶ λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς ἐνδόξου καὶ σωτηριώδους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως. Εὐλόγησον δεσπότα, ὁ ἱερεὺς· Δι' εὐχῶν τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν...καὶ ἄρχεται ὁ ἡγούμενος ἀναγινώσκων τον λόγον· Εἴ τις εὐσεβῆς καὶ φιλόθεος. Ὅταν δὲ ὁ ἡγούμενος φθάσῃ εἰς τὸ Ὅ Ἄδης, φησὶν, ἐπικράνθη συναντήσας σοι κάτω, ἀνταπαντῶμεν καὶ ἡμεῖς λέγοντες· Ἐπικράνθη, μεθ' ἐκάστην τῶν ἑξ φράσεων τῶν περιεχουσῶν τὴν λέξιν· Ἐπικράνθη. Ὡσαύτως καὶ κατωτέρω, ὅταν εἴπῃ· Ἀνέστη Χριστὸς, καὶ σὺ καταβέβλησαι, λέγομεν καὶ ἡμεῖς· Ἀνέστη Χριστὸς ἀντιφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν λέξιν· Ἀνέστη, ὑφουῖντες ἅμα ἐν τῷ λέγειν καὶ τὰς λαμπάδας ἡμῶν. Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ λόγου, φάλλομεν τὸ τροπάριον τοῦ ἀγίου· Ἡ τοῦ στόματός σου καθάπερ πυρσός...καὶ μετ' αὐτὸ ὁ διάκονος τὴν ἐκτενῆ· Ἐλέησον ἡμᾶς...καὶ ὁ ἱερεὺς τὴν ἐκφώνησιν· Ὅτι ἐλεήμων...εὐθύς ὁ διάκονος· Πληρώσωμεν τὴν ἐωθινήν δέησιν ἡμῶν...ὁ ἱερεὺς τὴν ἐκφώνησιν· Ὅτι σὺ εἶ Θεὸς ἐλέους... καὶ τὸ· Εἰρήνη πᾶσι...ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν...καὶ ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν μυστικῶς, καὶ τὴν ἐκφώνησιν· Σὸν γὰρ ἐστὶ τὸ ἐλεεῖν...Εἶτα ὁ διάκονος· Σοφία, ἡμεῖς τὸ· Εὐλόγησον, ὁ ἱερεὺς τὸ· Ὁ ὢν εὐλογητός, ὁ προεστώς· Στερεώσαι Κύριος ὁ Θεός...ὁ ἱερεὺς· Ὑπεραγία θεοτόκε...ὁ ἀναγνώστης χῦμα τὸ· Φωτίζου φωτίζου...Εἶτα ὁ ἱερεὺς· Δόξα σοι Χριστέ ὁ Θεὸς ἡ ἐλπίς ἡμῶν δόξα σοι, ὁ ἀναγνώστης χῦμα τὸ· Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...ἅπαξ, Κύριε ἐλέησον...γ'. Εὐλόγησον. Καὶ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀπόλυσιν, λέγων· Ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...καὶ εἶτα, ἀντὶ τοῦ· Δι' εὐχῶν, λέγει ὁ ἱερεὺς ἅπαξ τὸ· Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...ὅλον, ἡμεῖς δὲ ἀντιφωνοῦμεν· Ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος.

Εἶδησις: Δεῖ εἰδέναι ὅτι ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, μέχρι τοῦ Σαββάτου τῆς Διακαινησίμου, αἱ ὥραι, τὰ ἀποδείπνα, καὶ τὸ μεσονυκτικὸν λέγονται οὕτω: Μετὰ τὸν εὐλογητόν,

τὸ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...ἐκ γ'. Εἶτα: Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι...ἐκ τρίτου, ἢ ὑπακοῇ Προλαβοῦσαι τὸν ὄρθρον...ἅπαξ, τὸ κοντάκιον· Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατῆλθες...ἅπαξ, καὶ τὰ τροπάρια· Ἐν τάφῳ σωματικῶς...Δόξα: Ὡς ζωηφόρος ὡς παραδείσου ὠραιότερος...Καὶ νῦν Τό τοῦ Ὑψίστου ἡγιασμένον θεῖον σκῆνωμα... Τὸ Κύριε ἐλέησον μ'. Δόξα...καὶ νῦν...Τὴν τιμιωτέραν...Ἐν ὀνόματι Κυρίου εὐλόγησον πάτερ, καὶ ὁ ἱερεὺς τὸν στίχον· Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν...Καὶ πάλιν ὁμοίως τὸ Χριστὸς ἀνέστη...ἐκ γ' καὶ τὰ λοιπὰ ἐξ ἀρχῆς. Τρισεύεται δὲ ἡ τοιαύτη ἀκολουθία ἐν ταῖς ὥραις, καὶ ἐν τοῖς ἀποδείπνοις, καὶ τῷ μεσονυκτικῷ. Καὶ ἐν μὲν τῷ μεσονυκτικῷ καὶ ταῖς ὥραις μετὰ τὸ εἰπεῖν αὐτὴν τρίτον, εὐθὺς μετὰ τὸ Δι' εὐχῶν...λέγει ὁ ἱερεὺς τὸ Δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεός...καὶ ποιεῖ τὴν μικρὰν ἀπόλυσιν. Ἐν δὲ τῷ ἀποδείπνῳ, μετὰ τὸ τρισεῦσαι αὐτὴν, εὐθὺς μετὰ τὸ Δι' εὐχῶν...λέγομεν τὴν εὐχὴν· Εὐλογητὸς εἶ Δεσπότης παντοκράτορ...εἶτα τὸ Χριστὸς ἀνέστη...ἐκ γ' καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν

Περὶ α' ὥραν τῆς ἡμέρας σημαίνει, καὶ ἀντὶ τῆς τριθέκτης λέγομεν τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν ἀκολουθίαν ἐκ τρίτου. Εἶτα λαμβάνει καιρὸν ὡς ἔθος ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος καὶ ποιοῦσι τὴν προσκομιδὴν. Καὶ ἐξελθὼν ὁ διάκονος λέγει· Εὐλόγησον δεσπότη, καὶ ὁ ἱερεὺς ἐκφωνεῖ· Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρός...Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, εὐθὺς ὁ ἱερεὺς ψάλλει ἀπὸ τοῦ βήματος τὸ Χριστὸς ἀνέστη...ἐκ γ' καὶ οἱ χοροὶ τὸ αὐτὸ ἐκ τρίτου ἄνευ στίχου· εἶτα οἱ χοροὶ τὸ αὐτὸ ἐξάκις, τοῦ ἱερέως λέγοντος τοὺς δ' στίχους καὶ τὸ Δόξα...καὶ τὸ Καὶ νῦν...Εἶτα πάλιν ὁ ἱερεὺς τὸ Χριστὸς ἀνέστη...καὶ τὸ τέλος ὁ χορὸς. Μεθ' ὃ, συναπτὴ μεγάλη ὑπὸ τοῦ διακόνου. Καὶ μετὰ τὴν ἐκφώνησιν ψάλλομεν τὰ ἀντίφωνα τοῦ Πάσχα. Εἰς τὸ β' ἀντίφωνον: ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν...εἰς δὲ τὸ γ' τὸ Χριστὸς ἀνέστη...μεθ' ἕκαστον τῶν δ' στίχων. Εἰσοδικὸν· Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν, Κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραὴλ. Σῶσον ἡμᾶς Ὡς Θεοῦ, ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, ψάλλοντάς σοι, Ἀλληλούϊα. Τὸ Χριστὸς ἀνέστη...ἐκ γ', ἢ ὑπακοῇ Προλαβοῦσαι τὸν ὄρθρον...Δόξα...καὶ νῦν τὸ κοντάκιον· Εἰ καὶ

ἐν τάφῳ κατῆλθες... Ἄντι δὲ τοῦ τρισαγίου, τὸ Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε... Καὶ μετὰ ταῦτα, προκείμενον, ἀπόστολος, ἀλληλουϊάριον καὶ εὐαγγέλιον τοῦ Πάσχα. Καὶ καθεξῆς ἡ θεία λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου. Εἰς τὸ Ἐξαιρέτως τὸ Ὁ Ἄγγελος ἐβόα... Φωτίζου φωτίζου... Κοινωνικὸν Σῶμα Χριστοῦ μεταλάβετε, πηγῆς ἀθανάτου γεύσασθε. Ἄντι τοῦ Εἶδομεν τὸ φῶς... ψάλλομεν τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἅπαξ. Μετὰ δὲ τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχὴν, ἀντι τοῦ Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου... τοῦ Εὐλογήσω τὸν Κύριον... καὶ τοῦ Ὑψώσω σὲ ὁ Θεός μου... ψάλλομεν μόνον εἰς ἦχον α' τὸ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν... ἐκ γ'. Εἶτα ὁ ἱερεὺς Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος... Καὶ εὐθὺς Δόξα σοι Χριστέ ὁ Θεός ἡ ἐλπίς ἡμῶν δόξα σοι ὁ ἀναγνώστης χῦμα τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἅπαξ, Κύριε ἐλέησον γ'. Εὐλόγησον. Καὶ ὁ ἱερεὺς Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν... καὶ ποιεῖ τὴν ἀπόλυσιν... μεθ' ἣν ἀντι τοῦ Δι' εὐχῶν... λέγει τὸ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν... χῦμα ὅλον ἡμεῖς ἀντιφωνοῦμεν Ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος... καὶ οὕτω ἀπολυόμεθα.

Εἶδησις: Καθ' ὅλην τὴν Διακαινήσιμον ἐβδομάδα ἐν τῇ λειτουργίᾳ, μετὰ τὸ Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρός... ψάλλεται τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἰγ', ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Μετὰ δὲ τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχὴν ἀντι τοῦ Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου... τοῦ Εὐλογήσω τὸν Κύριον... καὶ τοῦ Ὑψώσω σὲ Κύριε... ψάλλομεν τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἐκ γ', εἰς ἦχον α', καὶ εἶτα τὸ Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν... καὶ ἡ ἀπόλυσις ὡς ἐν τῷ ὄρθρῳ.

Ἀπὸ δὲ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Τετάρτης τῆς ἀποδόσεως αὐτοῦ ἐν ἐκάστη λειτουργίᾳ ἀντι τοῦ Εἶδομεν τὸ φῶς... ψάλλομεν τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἅπαξ. Ἐν ἐκάστη δὲ ἀπολύσει μετὰ τὸ Δόξα σοι Χριστέ ὁ Θεός, λέγει ὁ ἀναγνώστης χῦμα τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἅπαξ, Κύριε ἐλέησον γ'. Εὐλόγησον. Καὶ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀπόλυσιν μετὰ τοῦ Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν... καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἀντι τοῦ Δι' εὐχῶν... λέγει τὸ Χριστὸς ἀνέστη... ἅπαξ, καὶ ἡμεῖς τὸ Ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος. Ἐν δὲ τῇ ἀπολύσει τοῦ ἐσπερινοῦ καὶ τοῦ ὄρθρου, μετὰ μὲν τὸ Ὁ ὦν εὐλογητός... λέγει ὁ προεστὼς τὸ Στερεώσαι... μετὰ δὲ τὸ Ὑπεραγία Θεο-

τόκε...ὁ ἀναγνώστης ἀντὶ τοῦ· Τὴν τιμιωτέραν...λέγει τὸ· Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ...χῦμα.

Τῆ ἀγία καὶ Μεγάλη Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἐσπέρας

Περὶ δ' ὥραν τῆς ἡμέρας σημαίνει καὶ ἀναγινώσκωμεν ἀντὶ τῆς θ' ὥρας τὴν διαταχθεῖσαν ἀνωτέρω ἀκολουθίαν ἐκ τρίτου. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν, ἀλλάσσει ὁ ἱερεὺς πᾶσαν τὴν ἱερατικὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ στὰς κατενώπιον τῆς ἀγίας Τραπέζης μετὰ τοῦ θυμιατοῦ σφραγίζει σταυροειδῶς καὶ ἐκφωνεῖ λέγων· Δόξα τῇ ἀγία καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῶ...Καὶ ἡμῶν ἀποκρινομένων τὸ· Ἀμήν, ἄρχεται ὁ ἱερεὺς ψάλλον τὸ· Χριστὸς ἀνέστη... ἐκ γ'. Καὶ οἱ χοροὶ τὸ αὐτὸ ἐκ γ' ἄνευ στίχου, καὶ εἶτα τὸ αὐτὸ ἐξάκις, τοῦ ἱερέως θυμιῶντος πρὸ τῆς ἀγίας Τραπέζης καὶ λέγοντος τοὺς δ' στίχους καὶ τὸ· Δόξα...καὶ τὸ· Καὶ νῦν...Εἶτα πάλιν ὁ ἱερεὺς τὸ· Χριστὸς ἀνέστη...καὶ ἡμεῖς τὸ τέλος. Εἶθ' οὕτως συναπτὴ ὑπὸ τοῦ διακόνου. Εἶτα ψάλλομεν εἰς ἦχον β' τὸ· Κύριε ἐκέκραξα...καὶ τὸ· Κατευθυνθήτω...οἱ δὲ λοιποὶ στίχοι ἀπὸ τοῦ· Θεοῦ Κύριε, καταλιμπάνονται καὶ ἰστώμεν στίχους ε' ψάλλοντες στιχηρὰ ἀναστάσιμα γ'. Τὸν πρὸ αἰώνων ἐκ Πατρὸς γεννηθέντα...Χριστὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν...Σὺν Ἀρχαγγέλοις ὑμνήσωμεν... καὶ ἀνατολικά γ'. Σὲ τὸν σταυρωθέντα καὶ ταφέντα...Ἐν τῷ Σταυρῷ σου κατήργησας...Ἡνοίγησάν σοι Κύριε...Δόξα, τὸ δ' ἀνατολικὸν στιχηρὸν· Τὸν σωτήριον ὕμνον ἄδοντες...Καὶ νῦν, τὸ δογματικὸν θετοκίον· Παρῆλθεν ἡ σκιά τοῦ νόμου...Εἴσοδος μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου τὸ· Φῶς ἰλαρόν...Εἶτα ψάλλομεν τὸ προκείμενον· Τίς Θεὸς μέγας ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν...μετὰ τῶν στίχων αὐτοῦ. Καὶ μετὰ τὸ προκείμενον ἐκφωνεῖ ὁ ἱερεὺς· Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι...καὶ ἀναγινώσκει τὸ Εὐαγγέλιον Οὔσης ὀψίας...μέχρι τοῦ· Οὐ μὴ πιστεύσω...ὑπό τε τοῦ ἱερέως ἐκ τῶν ἀγίων θυρῶν καὶ ὑπὸ τοῦ διακόνου ἐκ τοῦ ἄμβωνος κατὰ περιόδους, ἐκ περιτροπῆς, ἐπαναλαμβάνοντος τοῦ διακόνου τὰ ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἀναγινωσκόμενα. Εἶτα ἡ ἐκτενής· Εἶπωμεν πάντες...τὸ· Κατάξιώσον Κύριε...τὸ· Πληρώσωμεν τὴν ἐσπερινὴν δέησιν ἡμῶν...Μετὰ δὲ τὴν ἐκφώνησιν· Εἶη τὸ κράτος τῆς βασιλείας σου...ψάλλομεν τῆς Ὀκτωήχου τὸ στιχηρὸν ἀναστάσιμον τῶν ἀποστίχων· Ἡ ἀνάστασίς σου Χριστέ

Σωτήρ...Εἶτα τὰ στιχηρὰ τοῦ Πάσχα μετὰ τῶν στίχων αὐτῶν. Δόξα καὶ νῦν Ἀναστάσεως ἡμέρα...Τὸ Χριστὸς ἀνέστη...ἐκ γ'. Ὁ ἱερεὺς Σοφία... καὶ ἡ ἀπόλυσις.

Σημείωσις: Τὰ ἀντίφωνα τοῦ Πάσχα, τὸ εἰσοδικὸν καὶ τὸ Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...ψάλλονται καθ' ὅλην τὴν Διακαινήσιμον ἐβδομάδα. Ὡσαύτως δὲ ἐν αὐτῇ ἐν τε τῷ ἑσπερινῷ καὶ τῷ ὄρθρω, ὁ ἱερεὺς ἐκφωνεῖ Δόξα τῇ ἀγία καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ...ἀντὶ τοῦ Εὐλογητὸς ὁ Θεός...Καὶ εἰς τὸ κεκραγᾶριον δὲ καὶ τὸ πασαπνοᾶριον ψάλλονται μόνο οἱ δύο πρῶτοι στίχοι ἐκάστου, ἦτοι τὸ Κύριε ἐκέραξα...καὶ τὸ Κατευθυνθήτω...ἐν τῷ πρώτῳ, καὶ τὸ Πᾶσα πνοή...καὶ τὸ Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ...ἐν τῷ δευτέρῳ· οἱ δὲ λοιποὶ παραλείπονται καὶ μεταβαίνει ὁ ψάλτης εἰς τοὺς ἐκ τέλους ἀναλογούντας στίχους διὰ τὰ στιχηρά.

Ἐτέρα: Οὗτος ὁ τύπος τῆς ἀκολουθίας ὀφείλει τηρεῖσθαι ἐν ὅλῃ τῇ Διακαινησίμῳ ἐβδομάδι, ἐν τε τῷ ἑσπερινῷ, ὄρθρω καὶ τῇ λειτουργίᾳ, ἐξαιρουμένου μόνον τοῦ ἐν τῷ ἑσπερινῷ τῆς Μεγάλῃς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα ἀναγινωσκομένου εὐαγγελίου, ἐναλλασσομένων, ἐννοεῖται, τῶν στιχηρῶν.